

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy, v právní věci **žalobce O. Ř.**, zast. JUDr. Petrem Šmídem, advokátem se sídlem v Náchodě, Tyršova 65, proti **žalované České správě sociálního zabezpečení**, Praha 5, Křížová 25, o plný invalidní důchod, ke kasační stížnosti stěžovatele O. Ř. proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 5. 2003, č. j. 29 Ca 134/2002-15,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žádnému z účastníků **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále jen ČSSZ) ze dne 16. 5. 2002 byla zamítnuta žalobcova žádost o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 40 zákona č. 155/1995 Sb. v platném znění s odůvodněním, že nárok na plný invalidní důchod žalobci nevznikl, protože nebyl pojištěn po dobu potřebnou pro nárok na tento důchod ve smyslu uvedeného ustanovení, která činí u pojištěnce ve věku nad 28 let 5 roků a zjišťuje se z posledních 10-ti roků počítaných zpět od vzniku plné invalidity. Podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Náchodě (dále jen OSSZ) se žalobce sice stal plně invalidním podle § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 v platném znění, a to od 13. 1. 1999, avšak v rozhodném období (v případě žalobce počítaném od 19. 11. 1991 do 18. 11. 2001) získal pouze 4 roky a 37 dní pojištění a proto musela být jeho žádost zamítnuta.

Ve včas podaném opravném prostředku (žalobě) nesouhlasí žalobce se zamítnutím žádosti o plný invalidní důchod a poukazuje na svůj nepříznivý zdravotní stav, zejména plnou hluchotu, onemocnění a bolesti páteře, které mu nedovolují vykonávat jakékoliv zaměstnání. Připomíná, že má velmi nízký částečný invalidní důchod a pro zdravotní obtíže není schopen nalézt si zaměstnání. Domáhá se přezkoumání napadeného rozhodnutí.

Žalovaná ve svém písemném vyjádření ze dne 11. 11. 2002 vysvětlila, že v osobním listě důchodového pojištění bylo žalobci stanoveno nové „rozhodné období“ po zhodnocení doby evidence u úřadu práce, tj. doby získané žalobcem po vzniku plné invalidity. Připomíná v této souvislosti ustanovení § 40 odst. 2 věta druhá zákona č. 155/1995 Sb., podle něhož podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na plný invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období 10-ti roků dokončeném po vzniku plné invalidity. Zdůrazňuje, že vzdor zjištění, že žalobce je nadále plně invalidní (viz posudek lékaře OSSZ v Náchodě ze dne 29. 3. 2002) podle ustanovení § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. již od 13. 1. 1995 a že žalobci byla zhodnocena nově pro posouzení nároku též doba pojištění jako uchazeče o zaměstnání v evidenci příslušného úřadu práce po vzniku plné invalidity, čímž došlo k posunutí rozhodného období, nedosáhl žalobce potřebné doby pojištění ani po tomto posunu, neboť rozhodné období se zkrátilo o stejný počet dnů doby pojištění na jeho počátku. Jestliže tedy žalobce v rozhodném období nezískal ani po vzniku plné invalidity potřebných pět let doby pojištění, nelze mu plný invalidní důchod přiznat. Žalovaná navrhovala, aby soud přezkoumávané rozhodnutí potvrdil.

Krajský soud v Hradci Králové, který o věci rozhodoval již podle nové právní úpravy dané zákonem č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též jen „s. ř. s.“), žalobu (opravný prostředek) zamítl, když ji neshledal důvodnou. Naopak dospěl k závěru, že přezkoumávané rozhodnutí je věcně správné a zákonu odpovídající. Při rozhodování vycházel z obsahu spisu Okresní správy sociálního zabezpečení v Náchodě a především z výpisu dob pojištění z evidence ČSSZ. Po zhodnocení výsledků provedeného dokazování, s odkazem na ustanovení § 39 a 40 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění, dospěl k závěru, že navrhovatel vzdor tomu, že byl nadále uznán plně invalidním (neboť míra poklesu schopnosti soustavné výděleční činnosti u něj činila podle posudku lékaře OSSZ v Náchodě ze dne 29. 3. 2002 Sb. 70 %), nesplnil podmínku potřebné doby pojištění před vznikem plné invalidity (před datem 13. 1. 1999) a nesplnil ji ani následně po přičtení doby pojištění získané po vzniku invalidity, která v období před datem 19. 11. 2001 (19. 11. 1991 až 18. 11. 2001) činila 4 roky a 37 dní. Nezbylo proto než v souladu s ustanovením § 78 odst. 2 s. ř. s. žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen stěžovatel) prostřednictvím svého advokáta včas kasační stížnost, v níž krajskému soudu vytýká, že nevzal dostatečně v úvahu skutečnosti, jež mohly mít dostatečný vliv na rozhodnutí, a to již ve fázi správního řízení. Stěžovatel především namítá, že mu byla odňata možnost aktivně se podílet na jednání, když správním orgánům i krajskému soudu z podstaty nároku, kterým se domáhal přiznání invalidního důchodu, muselo být známo, jaká je forma jeho tělesného (smyslového) postižení (praktická hluchota), a přesto neučinily dost proto, aby stěžovatel mohl v řízení uplatňovat svá práva. Bylo přitom na místě, aby k řízení byl přizván tlumočník znakové řeči, případně bylo jednání přepisováno do videoformy. Stěžovatel navrhuje, aby rozsudek krajského soudu byl zrušen a věc mu vrácena k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v § 109 zákona č. 150/2002 Sb. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Podle ustanovení § 109 s. ř. s. rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání. Je přitom vázán rozsahem kasační stížnosti; to neplatí, je-li na napadeném výroku závislý výrok, který napaden nebyl, nebo je-li rozhodnutí správního orgánu nicotné. Nejvyšší správní soud je vázán důvody kasační stížnosti, to neplatí jen tehdy, bylo-li řízení před soudem zmatečné (§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.), nebo bylo-li zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a nebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné (§ 103 odst. 1 písm. d), jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. Ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží.

V projednávané věci je Nejvyšší správní soud vázán rozsahem a důvodem kasační stížnosti, neboť řízení před krajským soudem ani jeho rozhodnutí není zatíženo žádným z pochybení, na něž citované ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s. pamatuje. Nejvyšší správní soud přitom zkoumal, zda řízení před soudem nebylo zmatečné (§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.) a především se dále zabýval tím – s ohledem na námitky stěžovatele v kasační stížnosti – zda nebylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Žádné takové nedostatky nezjistil. Z obsahu spisu je totiž zřejmé, že soud rozhodoval za splnění všech podmínek a předpokladů řízení a že tvrzená vada – praktická hluchota stěžovatele, která poněkud ztěžovala jeho komunikaci se soudem při jednání dne 20. 5. 2003, nebyla takovou vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Nutno v této souvislosti zdůraznit, že první jednání ve věci bylo u soudu nařízeno na den 18. 2. 2003, přičemž jednání bylo odročeno s ohledem na ústně vznesenou žádost stěžovatele, že pro svoji hluchotu a momentální stav sluchadla, které má v opravě, není schopen se seriózně dohovorit. K druhému jednání (20. 5. 2003) se stěžovatel rovněž dostavil a podle obsahu protokolu po jeho žádosti o hlasitou mluvu a umožnění odezírání řeči prohlásil, stojí přímo u stolu soudce, že takto je schopen se dorozumět. Důležité však je, že soud rozhodl o věci - s ohledem na její charakter - především na základě listinných důkazů, tj. obsahu posudku lékaře OSSZ v Náchodě ze dne 29. 3. 2003, podle něhož je stěžovatel plně invalidní podle § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., neboť pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, podmíněný především oboustrannou praktickou hluchotou (ve smyslu kapitoly VII oddíl B položka 2 přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb.) poklesla jeho schopnost jeho soustavné výdělečné činnosti o více než 66 % (uznáno celkem 70 %). Závěr tohoto posudku koresponduje závěru ve správním spise založenému posudku posudkové komise MPSV ČR v Hradci Králové ze dne 20. 7. 2000, jímž byl stěžovatel rovněž uznán plně invalidním s mírou poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti v rozsahu 70-ti %; datum vzniku plné invalidity bylo stanoveno na den 13. 1. 1999. Dále vycházel soud při rozhodování též z obsahu osobního listu důchodového pojištění založeného u žalované, v němž je přesně rozepsána doba pojištění stěžovatele od 2. 9. 1970. Žádný z těchto písemných podkladů nebyl stěžovatelem zpochybňován, a to nejen při jednání soudu, ale ani v žalobě (opravném prostředku). Ostatně soudkyně při jednání dne 20. 5. 2003 stěžovateli osobní list důchodového pojištění předestřela a na něm mu vysvětlila posun období rozhodného pro vznik nároku na invalidní důchod v souvislosti se získáním další doby pojištění po vzniku plné invalidity. Stěžovatel v celém průběhu řízení nenamítal, že by získal ještě další dobu pojištění kromě té, která byla již v osobním listě důchodového zabezpečení vyznačena a kromě další nově získané doby pojištění, kdy byl evidován jako uchazeč o zaměstnání u úřadu práce až do vydání napadeného rozhodnutí. Nenamítal ani, že by s ohledem na svou sluchovou poruchu soudkyni nerozuměl, naopak prohlásil, že zjištění soudu nespornuje a ničeho proti nim nenamítá. Nelze tedy uzavřít, že by řízení

před krajským soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, když uvedený soud pečlivě zkoumal splnění obou podmínek nároku na požadovanou dávku (existenci plné invalidity a potřebnou dobu pojištění). Proto - ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s. - je Nejvyšší správní soud vázán v této věci důvodem kasační stížnosti.

Jak již bylo uvedeno uplatnil žalobce jediný důvod, a to vadu řízení, na níž je pamatováno v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., spočívající v tom, že správním orgánem byla stěžovateli odňata možnost aktivně se podílet na jednání, kterým se domáhal přiznání invalidního důchodu, když ani správní orgán při vědomí smyslového postižení stěžovatele neučinil dost proto, aby stěžovatel mohl v řízení uplatňovat náležitě svá práva. Podle názoru stěžovatele bylo na místě, aby k řízení byl přizván tlumočník znakové řeči, či o jednání pořízen videozáznam.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu není kasační stížnost důvodná. Napadené rozhodnutí správního orgánu, jak vyplývá z dávkového spisu stěžovatele, vedeného u žalované organizace, bylo vydáno na základě písemné žádosti o dávku ze dne 19. 11. 2001, žádost byla sepsána se stěžovatelem na OSSZ v Náchodě a pokud jde o získanou dobu pojištění je v žádosti sepsané se stěžovatelem uvedeno, že byla zhodnocena již v žádosti o plný invalidní důchod, která byla předchozím rozhodnutím ze dne 17. 5. 1999 žalovanou zamítnuta. Dále je zde uvedeno, že od 11. 1. 1999 až dosud je stěžovatel evidován u Úřadu práce Jaroměř jako uchazeč o zaměstnání. Tuto písemnou žádost stěžovatel podepsal. Součástí spisu je též již shora zmíněný posudek lékaře OSSZ v Náchodě a posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR s pracovištěm v Hradci Králové, jimiž byl stěžovatel uznán plně invalidním. V souladu s ustanovením § 81 a násl. zákona č. 582/1991 Sb. (o organizaci a provádění sociálního zabezpečení) pak proběhlo řízení před správním orgánem, v němž nebyl nutný další (osobní) kontakt se stěžovatelem a v němž bylo možno rozhodnout na základě písemných důkazních prostředků shora uvedených. Protože osobní (ústní) styk se stěžovatelem nebyl potřebný (žádné ústní jednání neproběhlo), nepřicházelo ani v úvahu přizvat tlumočníka znakové řeči, či přepisovat obsah jednání do video záznamu. Nelze tedy říci, že při zjišťování skutkové podstaty by byl ze strany správního orgánu porušen zákon v ustanoveních o řízení před ním takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit zákonnost a že by z tohoto důvodu mohl krajský soud napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Ostatně v opravném prostředku stěžovatel tuto vadu řízení správnímu orgánu nevytýkal.

Ze všech uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

K tomu nutno závěrem pro úplnost, nad rámec potřebného odůvodnění uvést, že stěžovatel pokud získal další dobu pojištění od data vydání napadeného rozhodnutí (v úvahu zřejmě přichází s ohledem na zdravotní stav stěžovatele jen náhradní doba pojištění jako uchazeče o zaměstnání vedeného v evidenci úřadu práce) má možnost podat novou žádost o plný invalidní důchod, na jejímž základě by byla znovu posouzena podmínka potřebné doby pojištění ve smyslu § 40 odst. 2 druhá věta zákona č. 155/1995 Sb.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože stěžovatel byl v řízení neúspěšný a žalovaný nemá na náhradu nákladů řízení právo (§ 60 odst. 2 s. ř. s.), bylo rozhodnuto tak, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladu řízení nepřiznává.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. 1. 2004

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu